

Asia: VN/7747/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi yleistukilain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Yleistukilaki

Yleinen näkemyksenne työskentely- ja asumisaikavaatimuksen asettamisesta tavanomainen yleistuen saamisen edellytykseksi

Sinänsä sitä, että kotoutumispolitiikka perustuu kielen oppimiseen, työntekoon sekä suomalaiseen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen voidaan pitää perusteltuna ja kannatettavana asiana. Se kohdistuu olennaiseen: kotoutumisen edistämiseen työelämäyhteyden ja kielitaidon kautta.

- **Tavanomaisen yleistuen saamisen edellytykseksi asetettaisiin vaatimus työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon täyttämisestä. Näkemyksenne työskentelyvaatimuksesta**

-

- **Vaihtoehtoisesti tavanomaisen yleistuen edellytykset voisi täyttää kolmen vuoden asumisella Suomessa. Näkemyksenne asumisaikavaatimuksesta**

-

Yleinen näkemyksenne kielitaitoa koskevista poikkeuksista työskentely- ja asumisaikavaatimuksen soveltamiseen

-

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, jonka äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

-

- Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka on osoittanut riittävän suomen tai ruotsin taidon (Eurooppalaisen viitekehyksen mukainen B1.1 taso) kielen kahdella osa-alueella. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta

-

- Esityksessä on arvioitu, että suurin osa osoittaisi kielitaitonsa kotoutumiskoulutuksesta saatavalla todistuksella. Lisäksi mahdollistettaisiin maksuton keskitason YKI-tutkinnon suorittaminen. Näkemyksenne kielitaidon osoittamisen tavoista

-

- Kielitaidon osoittamisen tavat määritettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Näkemyksenne tätä koskevan asetuksenantovaltuuden antamisesta

-

- Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka vamman tai muun vastaavan syyn takia voi osoittaa kielitaitoaan. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta

-

- Esityksen toimeenpanoon liittyy sekä Kelan että työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita. Näkemyksenne toimeenpanoprosessin toimivuudesta

-

Näkemyksenne yleistukilain 8 §:n mukaisen ulkomaalaista koskevan rajoituksen muuttamisesta tilapäisen suojelun oleskeluluovalla maassa olevien osalta

-

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki

Näkemyksenne palveluun pääsemisen takuuajasta

-

Näkemyksenne takuuajan kuluessa tarjottavista palveluista

-

Näkemyksenne takuuajan toteutumisen valvonnasta

-

Laki yleisistä kielitutkinnoista

Näkemyksenne maksuttoman keskitason YKI-tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta

-

Esityksen vaikutukset ja perustelut

Näkemyksenne esityksen vaikutuksista kotoutumisen kannusteisiin

Sen sijaan siihen, että kotoutumistuen suuruus on riippuvainen siitä, miten kotoutumiseen liittyvä kielen omaksuminen edistyy, voidaan suhtautua varauksella. Se, että maahanmuuttajan taloudellinen tuki on sidottu hänen edistymiseen kielenoppimisessa, ei välttämättä takaa perustuslaissa taattua oikeutta perustoimeentulon turvaan eikä välttämättä maahanmuuttajien siihen liittyviä etuuksia alentamalla edistetä maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaan. Tässä suhteessa enemmän kannustimiin tukeutuva malli voisi olla toimivampi.

Näkemyksenne esityksen taloudellisista vaikutuksista

Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue on alueellisesti laaja, mutta harvaanasuttu. Hallituksen esityksessä asetetaan velvoite järjestää kotoutumiskoulutus suhteellisen tiukalla aikataululla eli kuuden kuukauden sisällä. Tämä on ongelmallista huomioiden koulutukseen tulevien maahanmuuttajien määrä sekä erilaisen suomen kielen lähtötason omaavien asiakkaiden tilanne. Työllisyysalueella sekä kunnilla voi tätä kautta olla taloudellisesti sekä toiminnallisesti mahdotonta toteuttaa kotoutumiskoulutusta takuuajan (6 kk) puitteissa, koska tavoite on haastava erityisesti resurssien näkökulmasta: käytettävissä oleva aika, rahoitus ja koulutustarjonta eivät vastaa suurempien alueiden mahdollisuuksia, jolloin henkilö pystyy koulutuksen avulla ylläpitämään ja edistämään kielitasoaan ilman katkoja.

Näkemyksenne esityksen muista vaikutuksista

Samanaikaisesti alueella on kuitenkin selkeä tarve saada ulkomaalaistaustaiset työntekijät pysymään alueella. Prosessi on usein hitaampi myös siksi, että kotoutumiskoulutuksia voidaan käytännössä järjestää työperäisille maahanmuuttajille vain kevään ja kesän aikana ennen sesonkia, jolloin kielenopiskelu katkeaa osalla asiakkaista – erityisesti niillä, joiden oppimispolku on taustasyistä hitaampi.

Näkemyksenne esityksen suhteesta perustuslakiin sekä EU-lainsäädännön ja muiden kansainvälisten velvoitteiden vaatimuksiin

-

Voimaantulo

Näkemyksenne esityksen voimaantulosta

-

Kotoutumistuki ja palveluun pääsemisen takuu aika koskisivat tilanteita, joissa henkilö muuttaa Suomeen ehdotetun lain tultua voimaan. Näkemyksenne tästä siirtymäsäännöksestä

-

Muuta lausuttavaa esityksestä

Muuta lausuttavaa esityksestä.

-

Hyttinen Tero

Kittilän kunta - Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysaluejaosto